

PROGRAMMA

25/26

Versie 28 augustus 2025

Rotterdamse
Academie van
Bouwkunst

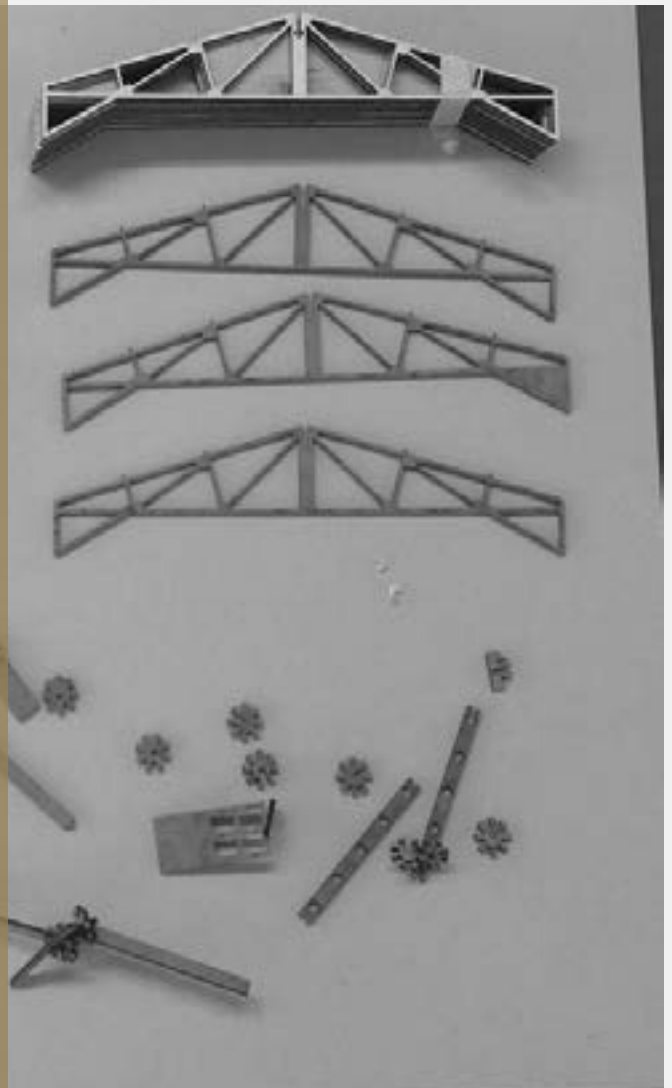
S1

PROGRAMMA

25/26

Studio 1	Studio's Semester 1 Tabula Scripta: Bouwen met Geoogste Materialen	Klein gebouw, A	
Studio 2	Fragmenten van het Sublieme Alledaagse	Middelgroot gebouw, A	
Studio 3	(On)gewenst Behoud	Middelgroot gebouw, A	
Studio 4	Architectuur van Betrekken – Teken en aan Transformatie	Middelgroot gebouw, A	
Studio 5	Dossche Mills	Groot Gebouw, A	
Studio 6	Skhole – Ruimtelijk Manifest voor een Vrije Kindertijd		
Studio 7	Typo Collectivo	Groot gebouw, A	
Studio 8	The (Un)Common Room	Middelgroot g., Ensemble, A/S	
Studio 9	The South is Not for Sale	Buurt, Ensemble, S/A	
Studio 10	Ontwerpen aan de Bestaande Woonbuurten	Ensemble, A/S	EN
Studio 11	Studio Doklaan – Charlois Collective	Wijk, Middelgroot geb., S/A	EN
Studio 12	Groenblauw Rotterdam	Wijk, S	
Studio 13	Alternative Dutch Realities	Wijk, Stad, S/A	
		Regio, S	
	Colleges Semester 1 Architectuur- en stedenbouwgeschiedenis Internationale Praktijken	Grondslag & Discours Disciplines & Context	
	Colleges Kwartaal 1 Architectuurgeschiedenis History of Urban Design – Rotterdam extraction Fundamentals#5 – tekening & narratief Landschapsarchitectuur – snelcursus voor stedenbouwers en architecten	Grondslag & Discours Grondslag & Discours Praktijk in Context Praktijk in Context	EN
	Colleges Kwartaal 2 Architectural Theory Een project maken / formuleren Kritiek Fundamentals#4 – Het mechanisch oog: onderzoek door de camera Ruimtelijke Ordening – Een veranderd speelveld, ook voor de ontwerper The Other Architects – Uitbreiding van het architectonische repertoire	Grondslag & Discours Positie Positie Praktijk in Context Praktijk in Context Praktijk in Context	EN

STUDIO 1: TABULA SCRIPTA – BOUWEN MET GEOOGSTE MATERIALEN

STUDIO 1: TABULA SCRIPTA – BOUWEN MET GEOOGSTE MATERIALEN

Categorie
KLEIN GEBOUW, A

Docenten
Tsilil Strauss
Floortje van Sandick
Floris Schiferli
Jan Jongert

I.S.M VORMEN
GEMEENTE ROTTERDAM

Onderzoeksvaardigheden
Programmatistische studies,
materiaalonderzoek,
detaillering, materiaal-
bewerking en concept-
ontwikkeling op basis van
gegeven randvoorwaarden
en context. Excursies naar het
Grondstoffenstation, Eiland van
Brienenoord en Blue City zijn
onderdeel van het programma.

Communicatievaardigheden
Studenten leren (samen)met
tekeningen, diagrammen,
schetsmaquettes en een 1:1
mock-up.

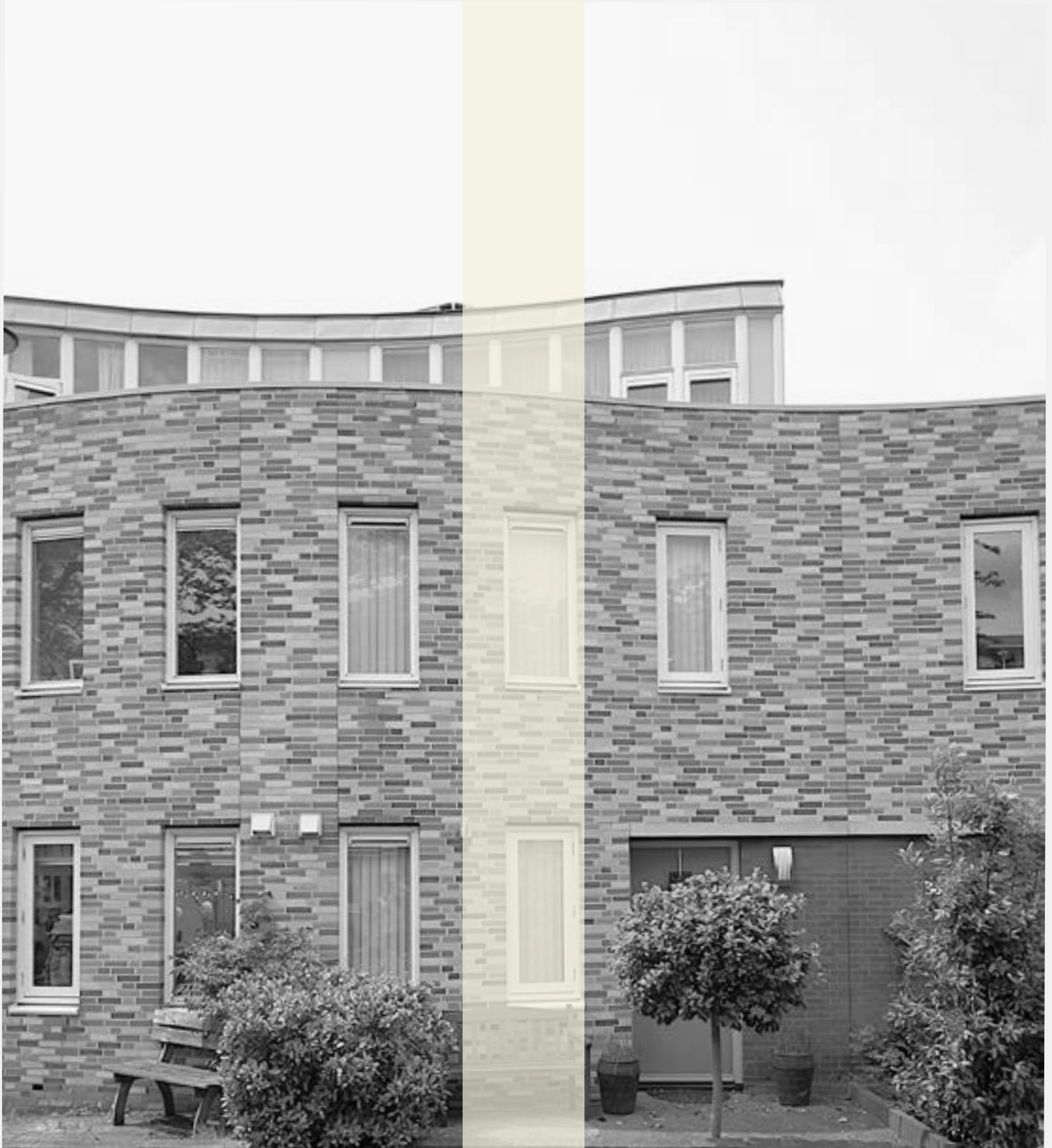
“Most of our land is developed, designated, or in use. Resources have become scarce. As a result, the architect is forced to relate more to the existing conditions and to design on the basis of these conditions. The ideal of the ‘tabula rasa’, or creating from scratch, is no longer a viable option. We now have to embrace the context.”

- Floris Alkemade e.a., Rewriting Architecture (2020).

De studio heeft als opgave een publiek paviljoen. De lokatie en context zijn project de KAAI op het Unileverterrein, Feijenoord. Tijdens de studio duiken we in het proces, de methoden en de strategieën bij het ontwerpen van gebouwen met een gegeven catalogus van materialen.

We maken hiervoor gebruik van de door Superuse opgestelde oogstkaart van de geplande gebiedsontwikkeling. Onderdeel van de studio is het 1-op-1 testen van de esthetische en functionele mogelijkheden van het geoogste materiaal.

STUDIO 2: FRAGMENTEN VAN HET SUBLIEME ALLEDAGSE

STUDIO 2: FRAGMENTEN VAN HET SUBLIEME ALLEDAGSE

Categorie
MIDDELGROOT GEBOUW, A

Docenten
MARGIT VAN SCHAIK
JASPER BALTUSSEN
ARIE LENGKEEK
MATHIS ADAM

Onderzoeksvaardigheden
Door middel van interviews,
architectuuranalyse,
collagetechnieken en
archiefonderzoek proberen we
de ervaring van de woning over
te brengen.

Communicatievaardigheden
In de communicatiefase gaan
we voorbij aan de normale
manieren van communicatie
(plattegrond, gevel, doorsnede,
foto) en gaan we op zoek
naar manieren van ruimtelijke
representatie die beter
beantwoorden aan de ervaring
van architectuur, die we in
de onderzoeksfase uitvoerig
hebben bestudeerd. Voor zowel
de analysefase als het ontwerp
maken we een collage, waarin
de fragmentarische ervaringen
van het ontwerp worden
verzameld.

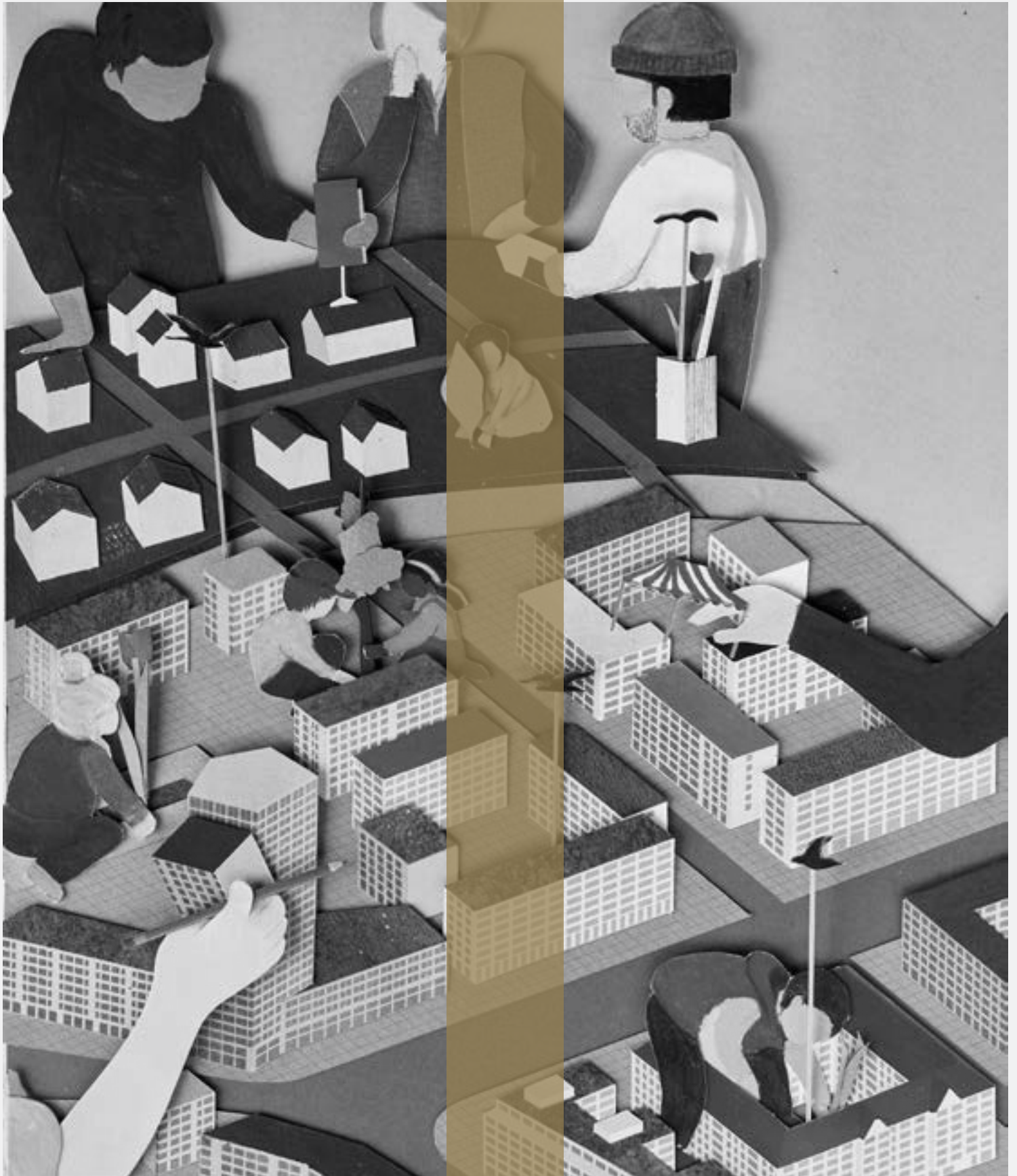
Hoe kunnen we leefkwaliteit in woningen verbeteren, door
de manier van ontwerpen dichter bij de ervaring van het
wonen te brengen?

De studio gaat over woonkwaliteiten in de woningbouw.
Vaak is er een groot verschil tussen de manier waarop je als
architect een gebouw ontwerpt, en hoe je die als bewoner
beleeft. In deze studio gaan we woningen onderzoeken en
ontwerpen op een manier die de dagelijkse ervaring als
uitgangspunt neemt. We gaan daarbij ontwerpen vanuit de
bewegingen, ervaringen en activiteiten van de bewoners.
Deze benadering staat centraal in zowel de analyse van
bestaande woningen, als in het ontwerp van nieuwe.

We onderzoeken deze leefkwaliteiten in bekende en minder
bekende woningen uit de jaren '90, waarin uiteenlopende
ruimtelijke samenstellingen zijn te vinden. We gaan deze
woningen onderzoeken door ze te bezoeken, bewoners te
interviewen en analysetekeningen te maken. Deze worden
verzameld in een collage waarmee we de ervaring van de
woning in fragmenten samenvatten.

Vervolgens vertalen we deze aanpak naar het ontwerp. We
ontwerpen volgens de empirische methode fragmenten
vanuit één bepaalde activiteit en breiden dit daarna uit
naar andere activiteiten. In de laatste fase brengen we de
verschillende fragmenten samen in een geheel.

STUDIO 3: (ON)GEWENST BEHOUD

STUDIO 3: (ON)GEWENST BEHOUD

Categorie
MIDDELGROOT GEBOUW, A

Docenten
ROSIE VAN DER SCHANS
LAUREN DIERICKX
CARMEN VAN MAERCKE
GOSIA OLCHOWSKA

Onderzoeksvaardigheden
Een beeld krijgen van de complexiteit van de site; welke actoren en belangen spelen een rol en hoe is de besluitvorming tot nu toe tot stand gekomen. Onderzoek door middel van gesprekken en observatie.

Communicatievaardigheden
De verzamelde informatie van het onderzoek weergeven in sprekende posters die gepresenteerd kunnen worden in de buurt zelf. De collagetechniek kan later ook worden ingezet bij de presentatie van het ontwerp.

Kan de wens voor een kwalitatieve groene ruimte in een dichtbebouwde stadswijk samengaan met behoud van een (ongewenst) jaren zestig kantoorgebouw?

Onderwerp is een kantoorgebouw uit de jaren zestig in een bouwblok in het dichtbevolkte Borgerhout in Antwerpen. Een 'fout' in het stedelijk weefsel, te hoog en vreemd gepositioneerd met weinig kwalitatieve publieke ruimte. De plannen die zijn voorgesteld voor de aanleg van meer groen, afbraak en een nieuwbouw zijn tot twee keer toe van tafel geveegd. Het kantoorgebouw staat er nog, inmiddels al 13 jaar na die eerste plannen. Misschien dé kans om het te redden van sloop?

In deze studio onderzoeken we welke actoren een rol hebben gespeeld bij de besluitvorming. We trekken de buurt in, interviewen de ontwerpers, politici en bewoners. Daarnaast kijken we naar het gebouw zelf en de omgeving, de architecturale kwaliteiten en de mogelijkheden voor een nieuwe invulling. Want we weten intussen dat afbraak een hoge klimaattol eist. De ontwerpopgave is dan ook die van transformatie, mét een kwalitatieve publieke groene ruimte én een bibliotheek.

STUDIO 4: ARCHITECTUUR VAN BETREKKEN – BETER DAN SLOOP

STUDIO 4: ARCHITECTUUR VAN BETREKKEN – TEKENEN AAN TRANSFORMATIE

Category
(MIDDEL)GROOT GEBOUW, A

Tutors
BOB VAN ABBENYEN
MAX VAN DER WESTERLAKEN
SVEN SCHOUTEN

In deze studio koppelen studenten in het ontwerp van een transformatie architectonisch vakmanschap aan drie reacties op de klimaatcrisis: 1) alternatief materiaalgebruik 2) niet slopen of nieuw bouwen 3) sociale duurzaamheid.

Vanuit het curatorschap 'Architectuur van Betrekken' willen we de maatschappelijke relevantie van architectonisch vakmanschap weer zichtbaar en voelbaar maken, door sociaal-maatschappelijke uitdagingen onderdeel te laten zijn van de praktijk van architectonische ontwerpkeuzes.

Architecten dragen op uiteenlopende manieren bij aan de transitie die momenteel nodig zijn. Zo wordt er nagedacht over alternatief (biobased) materiaalgebruik bij nieuwbouw, hergebruik en het vermijden van sloop, of het betrekken van gebruikers, bewoners en omwonenden. Maar een belangrijk kenmerk van architectuur is dat het altijd kan worden gekoppeld aan meerdere perspectieven tegelijk. In het ontwerp worden deze met elkaar geïntegreerd tot een geheel. Bij elke lijn op een tekening kan je je daardoor afvragen: wat betekent deze lijn voor andere mensen, sociale structuren, organismen, productiewijzen, materiaalbronnen, et cetera? In deze studio verkennen we dit netwerk aan dwarsverbanden. Het concrete ontwerp en de tekening staan daarom centraal: hier vindt de vertaling plaats van maatschappelijke ambitie naar architectonisch vakmanschap.

De opgave bestaat uit het ontwerp voor de transformatie van gebouwen in Rotterdam die momenteel met sloop bedreigd worden. Studenten oefenen met het ontwerpen vanuit de drie perspectieven: 1) alternatief materiaalgebruik 2) niet slopen of nieuw bouwen 3) sociale duurzaamheid. Ze verkennen hoe deze elkaar versterken of juist in de weg staan, om zo een alternatieve toekomst voor deze gebouwen te schetsen.

Onderzoeksvaardigheden
Studenten doen aan de ene kant analytisch en bouwhistorisch onderzoek naar het bestaande gebouw. Aan de andere kant zullen ze achtergrond onderzoek doen naar de perspectieven 1) alternatief materiaalgebruik 2) niet slopen of nieuw bouwen 3) sociale duurzaamheid.

Communicatievaardigheden
Middels een overzichtskaart brengen studenten het netwerk van dwarsverbanden tussen architectonisch ontwerp en maatschappelijke perspectieven in beeld.

STUDIO 5: DOSSCHE MILLS

STUDIO 5: DOSSCHE MILLS

Categorie
GROOT GEBOUW

Docenten
AYLA STOMP
BART HOLLANDERS
MARJOLIJN VROLIJK

Onderzoeksvaardigheden
Reconstructie en analyse:
aan de hand van
archiefmateriaal wordt een
reconstructie gemaakt die
als blauwdruk dient voor het
drieluik. Met een toolbox
van negen waarden worden
aanwezige en belangrijke
(potentiële) waarden op deze
plek onderzocht.

Communicatievaardigheden
De tekening staat centraal in
deze studio en vormt een drie-
luik op verschillende schalen als
eindproduct. Tijdens de analyse,
het onderzoek en het ontwerp
wordt onderzocht hoe de teke-
ningen – handmatig of digitaal
– doelgericht ingezet kunnen
worden t.a.v. communicatie.

Transformatieopgaven zijn complex en raken aan verschillende – soms tegenstrijdige – belangen. Met een integrale, ontwerpende benadering kunnen deze belangen op elkaar worden afgestemd. Deze studio richt zich op de waarden achter de belangen om zo transparantie en oplossingsruimte in het transformatieproces te creëren.

Dossche Mills op Zuid, één van de grootste maalterijen van Europa, zal dit jaar nog zijn huidige functie verliezen. Het industriële complex bestaande uit meerdere gebouwen – met en zonder monumentenstatus – neemt een belangrijke plek in binnen een groeiende stad en een voormalig havengebied dat in transitie is.

Maar hoe ga je te werk bij een dergelijke complexe transformatieopgave van een plek die zich lastig laat transformeren? Wat staat er op deze plek op het spel?

Aan de hand van een waardegedreven ontwerpmethodologie gaan we op verschillende schalen onderzoeken wat de karakteristieken zijn en wat vanuit verschillende perspectieven, waardevol is om te behouden. Welke, harde (o.a. cultuurhistorisch, economisch, ecologisch) en zachte waarden (o.a. sociaal, zintuigelijk, vererving) zijn er op deze plek te adresseren en hoe kunnen deze een stem krijgen in het ontwerpproces om vervolgens vertaald te worden naar een transformatiepotentieel voor deze locatie?

Het eindproduct is een drieluik, dat op verschillende schalen het toekomstscenario van Dossche Mills schetst.

STUDIO 6: SKHOLE – RUIMTELIJK MANIFEST VOOR EEN VRIJE KINDERTIJD

STUDIO 6: SKHOLE – RUIMTELIJK MANIFEST VOOR EEN VRIJE

Categorie
GROOT GEBOUW, A

Docenten
HINKE MAJOOR
FABIAN VAN DER LEER
DAVID HABETS

De Griekse betekenis van skhole (school) was vrije tijd – tijd en ruimte waar het kind zich kon ontwikkelen. Wat kan deze benadering in het heden bieden in het kijken naar het ‘onderwijsgebouw’?

In deze ontwerpstudio gaan we terug naar de Griekse betekenis van skhole (school). We vangen aan vanuit persoonlijke herinneringen en observaties, een fenomenologische benadering. Op welke plekken was ruimte om te leren en ontwikkelen, hoe zag die ruimte eruit, welke kwaliteiten en materialiteit droegen bij aan de ontwikkeling? In maquette worden herinneringen gematerialiseerd. Ze vormen de basis voor het vervolg.

De ontwerplocatie in Rotterdam Zuid is een plek met veel gebouwde ruimte, erfgoed. Het ontwerp grijpt in het bestaande in, van rigoreus tot subtiel en alles daartussen. In eerste aanleg biedt het een andere lezing van ‘school’. Een ruimtelijk manifest voor een vrije kindertijd.

In de studio wordt voornamelijk gewerkt in maquette, gesterkt door tekeningen.

Onderzoeksvaardigheden
Door middel van een fenomenologische benadering concretiseren studenten hun eigen herinneringen. Door het bestuderen van literaire en architectonische referenties worden de herinneringen verder gescherpt en van context voorzien. Dit vormt de basis voor het curriculum.

Communicatievaardigheden
In de studio wordt voornamelijk met maquettes gewerkt als ontwerpmiddel, gesterkt door tekeningen. De studenten worden uitgenodigd de potentie van de maquette als communicatiemiddel te benutten, in combinatie met media als fotografie, video, muziek, gesproken woord en poëzie.

STUDIO 7: TYPO COLLECTIVO

Studentenwerk van Anne Spanjaards uit de studio Being Neighbours (2024) en Robin Kuiper uit de studio Stad Maken: Delft (2025).

STUDIO 7: TYPO COLLECTIVO

Categorie
MIDDELGROOT GEBOUW,
ENSEMBLE A/S

Docenten
JEFFREY REULE
PHILIP DE KLERK
HARMEN VAN DER WILT

Onderzoeksvaardigheden
Studenten ontwikkelen
hun ruimtelijk onderzoeks-
instrumentarium, onderzoeks-
methodiek en vakspecifiek
vocabulaire. Ze leren
precedenten uit stedenbouw
en architectuur systematisch,
ruimtelijk en typologisch te
analyseren en formuleren
op basis daarvan duidelijke
randvoorwaarden voor hun
ontwerp

Communicatievaardigheden
Studenten leren hun onderzoek
naar typologie, buurt en
gebouw te verbeelden met
tekenprogramma's. Via
doorsnedeperspectieven
tonen ze de samenhang tussen
architectuur, stedenbouw,
gedeelde stedelijkheid en
publiekprivé-overgangen in hun
ontwerp.

Onderzoek naar en ontwerp aan vormen van
gemeenschappelijkheid in stedelijke woningbouw.

Deze studio verkent de woningtypologie als instrument om gemeenschappelijkheid in de stad vorm te geven. We vertrekken vanuit het idee dat de woning geen op zichzelf staande eenheid is, maar een fundamentele bouwsteen van stedelijk samenleven. Door ontwerpend en typologisch onderzoek naar historische en hedendaagse collectieve woonvormen, bevragen we bestaande types en verkennen we (on)conventionele variaties. Hoe kunnen plattegrond, gevel, blok en straat bijdragen aan vormen van gedeeld wonen? Welke ruimtelijke relaties stimuleren ontmoeting en gedeelde stedelijkheid?

De studio focust op het ontwikkelen van (alternatieve) woningtypologieën waarin gemeenschappelijkheid is verankerd. Studenten werken van precedentenstudie tot ontwerp, en presenteren hun werk in plattegronden, gevels, isometrieën en een perspectivische doorsnede, waarin het leven in gedeelde stedelijkheid verbeeld wordt. Onder de noemer Typo Collectivo onderzoeken we ook typologische hiaten of 'fouten' in het bestaande repertoire. Door deze blinde vlekken te benoemen, creëren we ruimte voor alternatieve vormen van wonen in een diverse, verdichte stad.

STUDIO 8: THE [UN]COMMON ROOM

Grosvenor Estate, London. Sir Edward Lutyens

STUDIO 8: THE [UN]COMMON ROOM

Categorie
ENSEMBLE A/S

Docenten
GLENN LYPPENS
KOEN PAUWELS

Binnen vraagstukken rond betaalbaar wonen in de stad schuilt in de combinatie van standaardisatie en variatie een groot potentieel: wanneer de private wooneenheid als gestandaardiseerde basiseenheid wordt opgevat, kan seriële productie leiden tot efficiëntie en betaalbaarheid, terwijl de assemblage ervan aanleiding geeft tot een rijke diversiteit aan stedenbouwkundige figuren met collectieve tussenruimtes die nieuwe relaties leggen tussen private en publieke sfeer. In die open ruimtes tussen gebouwen liggen bovendien kansen voor verhoogde klimaatrobuustheid. Hoogstammig groen zorgt voor natuurlijke verkoeling, waterbuffering en leefbaarheid, fungeert als schaalbreker binnen monumentale bouwmassa's en geeft de buitenruimte een sociale, ecologische en identiteitsvormende meerwaarde.

Research skills
Onderzoek naar de kwaliteit van 'tussenruimtes' in stedelijke woningbouwprojecten met hoge dichtheid, specifiek als onderdeel van de ruimtelijke schakeling tussen de publieke straat en de private woning, aan de hand van historische en hedendaagse referentieprojecten.

Communication skills
Studenten ontwikkelen technische vaardigheden en kennis voor zowel de vervaardiging als de fotografie van maquettes op schaal 1:33.

In deze studio onderzoeken we de conceptuele kern van 'klimaatrobuuste stadsblokken'. Hoe verhouden gebouwmassa en leegte zich? Hoe worden overgangen vormgegeven tussen de publieke straat, de collectieve buitenruimte en de private woning? Hoe ontwerpen we daarin ruimte voor groen? En hoe kunnen woonkwaliteiten van historische typologieën, die de tand des tijds hebben doorstaan, vertaald worden naar een vacante plek in Rotterdam?

STUDIO 9: THE SOUTH IS NOT FOR SALE

STUDIO 9: THE SOUTH IS NOT FOR SALE

Category
BUURT, S/A

Tutors
MACIEJ WIECZORKOWSKI
ANNA KOZERA
THIEME HENNIS
KEVIN WESTERVELD

Research skills
Students will gain an understanding of the legal and planning mechanisms behind CLTs, explore the multi-stakeholder governance processes they require, and assess their implications for affordability and sustainability.

Communication skills
This component supports key areas of the design process: analysis and final representation. Students will develop skills in mapping, analysis, and constructing subjective narratives; as well as translating their own concepts into engaging communication pieces.

How can densification and urban renewal strategies—developed based on Community Land Trust ownership models—effectively reconcile urban growth with long-term social equity, affordability, livability, and community cohesion?

This design studio is rooted in the idea that land is not a commodity, but a shared inheritance and collective responsibility. It invites students to explore urban design strategies built on the Community Land Trust model of collective ownership. Through this lens, the studio challenges established approaches to area development.

The focus of the studio is on the neighbourhoods of Oud Charlois and Carnisse in the south of Rotterdam—areas experiencing rapid gentrification, socio-economic decline, and significant urban challenges. These include deteriorating housing stock, low-quality public spaces, limited programmatic diversity, and growing pressure to densify.

During the studio, students will first work collaboratively on urban research and analysis, developing spatial and programmatic frameworks for the area and CLT model. Secondly, students will individually develop design proposals, working through focused interventions, such as buildings, urban blocks, or public spaces. Each student will craft a personal narrative for how the CLT model can be spatially realized and implemented in the area.

STUDIO 10: ONTWER- PEN AAN DE BESTAANDE WOONBUURTEN

STUDIO 10: ONTWERPEN AAN DE BESTAANDE WOONBUURTEN

Categorie
BUURT / ENSEMBLE,
S/A

Docenten
GERT JAN TE VELDE
ANNENIES KRAAIJ

Een ontwerper heeft een belangrijke rol in de continue vernieuwing van bestaande woonwijken in de stad: hij of zij moet de verbinding vorm geven tussen de bestaande stad en de nieuwe opgaven. De kwaliteiten van de bestaande stad, hoe mager soms ook, zijn hierbij het gereedschap van de ontwerper.

In Schiebroek-Zuid gaan we de bestaande stad in fysieke en sociale zin onderzoeken, net als de opgaven waar deze wijk voor staat (honderden sociale huurwoningen wachten op een verbeterslag, terwijl meer woningen nodig zijn en grondstoffen eindig zijn). We ontwikkelen concepten die deze twee op een aantrekkelijke manier met elkaar verbinden en maken hiervan een voorbeelduitwerking van de beoogde vernieuwing. We zullen de mogelijkheden van de bestaande gebouwen tot het uiterste gaan beproeven!

Onderzoeksvaardigheden
Studenten doen (historisch) onderzoek naar de concepten achter de bestaande stad aan de hand van literatuur- en archiefonderzoek. Daarnaast onderzoeken ze hoe de wijk tegenwoordig wordt gebruikt en welke ontwikkelingen daarin te zien zijn. Ook worden verschillende 'claims' op de wijk onderzocht, zoals o.a. de woon-, klimaat- en stikstofopgave.

Communicatievaardigheden
Studenten ontwikkelen een voorbeelduitwerking van hun vernieuwingsconcept, dat de continuïteit van de stad vangt: verleden, heden en toekomst worden (tegelijkertijd) weergegeven en komen tot uitdrukking in de architectuur.

Op deze manier leveren we met de studio een relevante bijdrage aan de kennis over Schiebroek-Zuid en weten we beter wat je als ontwerper kan bijdragen aan de stedelijke vernieuwing in Nederland en wat er dan van je gevraagd wordt.

STUDIO 11: STUDIO DOKLAAN – CHARLOIS COLLECTIVE

STUDIO 11: STUDIO DOKLAAN – CHARLOIS COLLECTIVE

Categorie
URBAN DESIGN, S, ENGLISH

Docenten
CHARLOTTE ERNST
CAROLIEN SCHIPPERS
ANNA MAŃKA
GILBERT VAN DRUNEN

Studio Doklaan explores how Rotterdam South's industrial waterfront can transform into an inclusive work landscape, integrating production, culture, and local networks within a sustainable urban development framework.

Studio Doklaan is an urban design studio in Rotterdam South focused on redeveloping the industrial waterfront between Doklaan and Brielselaan. The site, central to urban renewal in Charlois, holds strategic and spatial potential but faces pressure from top-down initiatives and programs, often neglecting local assets.

The studio challenges students to envision bottom-up, inclusive strategies that prioritize work, industry, culture, and circular practices—excluding housing to preserve space for production.

Onderzoeksvaardigheden
Students develop skills in critical spatial analysis, conflict mapping, and speculative design by examining power dynamics, institutional agendas, and local actors to propose inclusive strategies for contested urban redevelopment.

Communicatievaardigheden
Students develop skills in visual storytelling, critical communication, and urban marketing by crafting persuasive design narratives that promote inclusive, bottom-up development within complex social and political urban contexts

Students choose between two site areas and scales, working individually yet collaboratively. The project seeks to redefine urban-industrial spaces as vital components of a sustainable, equitable city rooted in local identity and capacity.

STUDIO 12: GROENBLAUW ROTTERDAM

STUDIO 12: GROENBLAUW ROTTERDAM

Categorie
WIJK, STAD,, S/A

Docenten
RUUT VAN PARIDON
ISABEL DRIESSEN
WENDA DOFF
ENNIO VICENZONI
ANGELA VAN DER HEIJDEN

Onderzoeksvaardigheden
ntb

Communicatievaardigheden
ntb

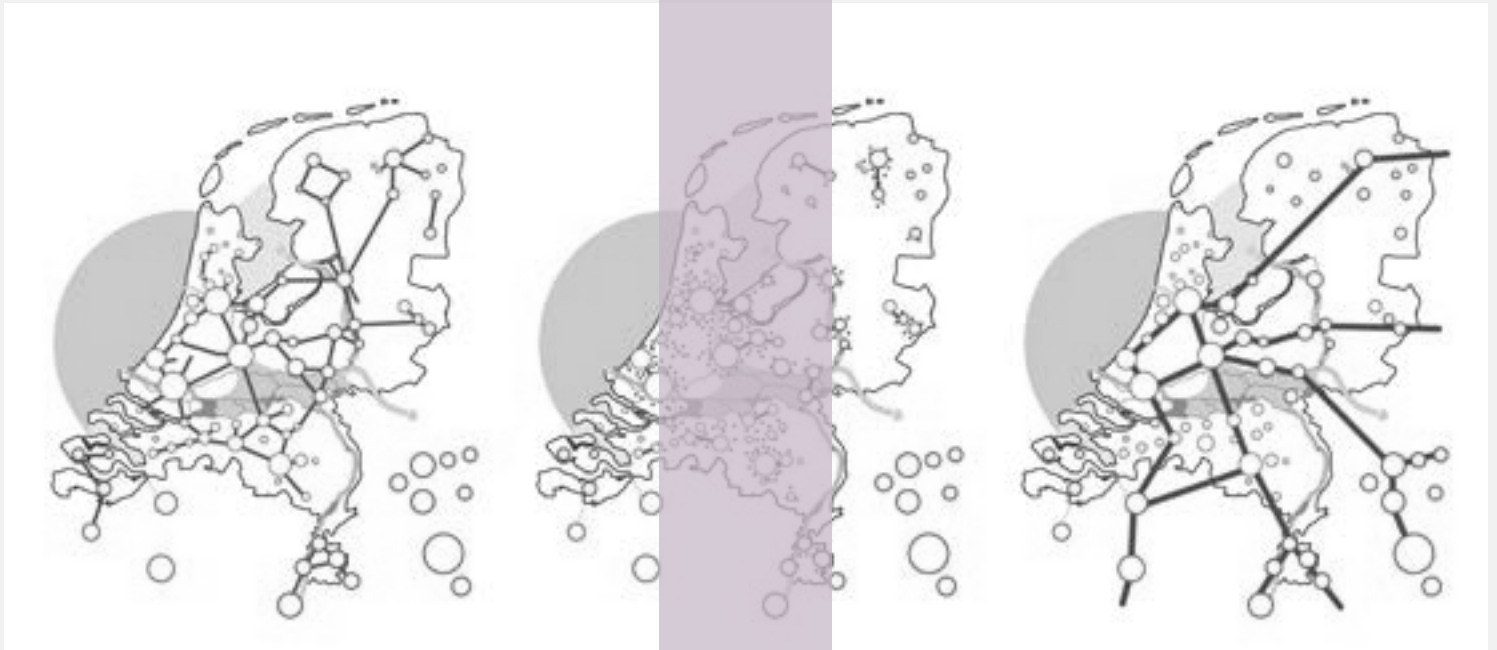
Hoe sluiten bestaande wijken passend aan op de grote groenstructuren?

Rotterdam is bezig met de ontwikkeling van groenblauwe hoofdstructuur voor de stad. Onder het motto 'goede groei is groene groei', moet de stad met elke nieuwe woning groener worden.

Maar wat betekent dit voor de bestaande wijken en haar bewoners? Sluiten de grote groenstructuren en de top-down planning wel voldoende aan op de pluriforme stad en de specifieke opgaven die daarbinnen spelen? Waar hebben de verschillende bewoners eigenlijk behoefte aan?

In dit project zoomen we in op de Tarwebuurt in Rotterdam-Zuid. We gaan hier op locatie werken en daar met bewoners, organisaties, de ontwerpers van de stad en onderzoekers in gesprek om ons een goed beeld te vormen van de opgaven die hier spelen. We gaan onderzoeken en ontwerpen voor voordeur tot park: op het schaalniveau van de woning, de straat, binnentuinen, parken en relaties met de havens, omliggende wijken en grotere groenstructuren. Met architecten inzoomen we op specifieke plekken, met stedenbouwers kijken we ook naar de verbanden met omliggende wijken en grotere groenstructuren.

STUDIO 13: ALTERNATIVE DUTCH REALITIES

STUDIO 13: ALTERNATIVE DUTCH REALITIES

Categorie
REGIO, S

Docenten
FROUKJE VAN DE KLUNDERT
GANESH BABU
PIERRE KIDZIÉ
ANMOL BHARGAVA
SHUANGYUN CHEN
NAZAR GRESKO

Onderzoeksvaardigheden
Ontwerpend onderzoek
door het ontwikkelen van
alternatieve werkelijkheden.
Ontwerpen nationaal en
regionaal schaalniveau. Data
analyse en werken met GIS
systemen.

Communicatievaardigheden
Diagrammen en
ontwerpkaarten tekenen
voor grote schaalniveaus.
Kernkeuzes definiëren
en omzetten in abstracte
diagrammen. Regionale
kaarten herkenbare
ontwerpkeuzes aantrekkelijk en
levendig in beeld brengen voor
publiek.

Hoe had Nederland eruit kunnen zien als we in de naoorlogse periode andere keuzes hadden gemaakt rondom de woningbouw opgave?

Nederland heeft een lange geschiedenis op het gebied van nationale ruimtelijke ordening, vooral sinds de naoorlogse periode. In deze lange geschiedenis zijn er heel wat belangrijke keuzes gemaakt die het land hebben gevormd tot wat het nu is. Een daarvan is het beleid van 'groeikernen' dat in 1972 werd gekozen. Dit beleid werd ruimtelijk gekenmerkt door het bundelen van woningen in nieuwe centra. In deze studio verkennen we alternatieve realiteiten voor Nederland. Hoe had Nederland eruit kunnen zien als we in de naoorlogse periode andere keuzes hadden gemaakt? Een Randstad-metropool? Een bandstadmetropool? Een rijk van 1000 koninkrijken? Laten we alternatieve tijdlijnen en hun ruimtelijke implicaties verkennen.

THEORIEPROGRAMMA

ERNIE MELLEGRS
SJOERDIEKE NICOLSON-FEENSTRA
JEROEN VISSCHERS

Ontwerpen vormt de kern van zowel de masteropleiding Architectuur als de masteropleiding Stedenbouwkunde. Ontwerpen vereist vaardigheid en kennis: concreet, conceptueel en contextueel. Een sterke theoretische component in het curriculum draagt bij aan de ontwikkeling hiervan. Een voorbeeld daarvan is het programma van (werk)colleges, dat gericht is op het definiëren door de studenten van hun eigen positie binnen de architectuur of stedenbouw, zodat ze hun eigen motivatie en productie in een breder theoretisch en historisch kader kunnen plaatsen. De (werk)colleges verschaffen de feitelijke kennis, het inzicht in de actuele en historische discoursen en de onderzoeksmethodes waarmee de studenten een referentiekader kunnen ontwikkelen.

Dit referentiekader omvat specifieke kennis over de eigen discipline en bijvoorbeeld sociale, economische, politieke, culturele, ecologische en technologische relaties of interacties. Het vormt de (individuele) context voor het ontwerpend denken en handelen van de student.

Bovendien wordt met dit referentiekader het reflecteren op het eigen ontwerpend handelen en dat van anderen geactiveerd. Het stelt de studenten in staat om zich als ontwerper te positioneren binnen hun eigen vakgebied en uitspraken te doen over de rol van hun eigen beroepsuitoefening binnen de maatschappelijke realiteit.

Het collegeprogramma kent verschillende domeinen met een eigen nadruk, focus en doel:

Het domein grondslag & discours richt zich op de bredere historische en theoretische kennis van disciplines, context en discourses. De bijbehorende opdrachten zijn thematisch opgezet, met chronologisch, geografisch en cultureel een zo breed mogelijke scope.

Deze opdrachten hebben tot doel om door middel van onderzoek inzichten op te doen en met deze bevindingen connecties te identificeren en beredeneren, – in zowel tekst als beeld.

Het domein positie met onderzoeks- en reflectieopdrachten is erop gericht de studenten hun eigen positie binnen hun discipline en ten opzichte van andere disciplines, discourses of een specifiek onderwerp te laten ontdekken en definiëren. De afronding van de opdrachten is er mede op gericht dat de studenten (met verschillende media en methoden) de eigen conclusies en positie verwoorden of verbeelden.

Het domein praktijk in context biedt een theoretische verkenning van de praktijk in de disciplines stedenbouw en architectuur en richt zich op verschillende essentiële componenten en fenomenen, zoals bijvoorbeeld tektoniek, typologie en morfologie. De nadruk ligt op de inhoudelijke wordingsgeschiedenis van deze componenten, zodat de studenten leren herkennen hoe ze daarmee en daarbinnen kunnen werken en hoe ze deze verder kunnen ontwikkelen of aanpassen aan de actualiteit. Dit is een analytische, actieve aanpak met aandacht voor communicatieve vaardigheden.

Het domein disciplines & context gaat in op de praktische, theoretische en conceptuele relatie van stedenbouw en architectuur met kunst, cultuur en design. Dit gebeurt door in te zoomen op zowel de individuele, autonome rol van stedenbouw en architectuur als op de directe raakvlakken. De onderzoekopdrachten zijn analytisch-theoretisch van opzet, met aandacht voor het effectief verwoorden en verbeelden van de eigen bevindingen en conclusies.

Het collegeprogramma levert gedurende de hele opleiding 18 ECTS op, waarvan 10 ECTS voor verplichte colleges en 8 ECTS voor vrij te kiezen colleges. De vrij

te kiezen colleges bieden de studenten de mogelijkheid om het programma (met de verplichte colleges als basis) nauwer aan te laten sluiten bij hun eigen ontwikkeling en positie. Enkele colleges zijn thematisch of inhoudelijk verbonden aan een parallel lopende studio en houden hetzelfde ritme aan. Deze inhoudelijk gekoppelde colleges en studio's kunnen apart of gekoppeld gevolgd worden. De kwartaalcolleges worden gehonoreerd met 2 ECTS en de semestercolleges met 4 ECTS.

De verplichte colleges zijn (totaal 10 ECTS):

- Architectuur: Architectuur- en stedenbouwgeschiedenis, Architectuurtheorie, Architectuurgeschiedenis, Fundamentals (1x – in verschillende versies aangeboden).
- Stedenbouw: Architectuur- en stedenbouwgeschiedenis, Stedenbouwtheorie, Stedenbouwgeschiedenis, Fundamentals (1x – in verschillende versies aangeboden).

Ernie Mellegers (docent/hoofd theorie & geschiedenis),
Jeroen Visschers (docent theorie & geschiedenis)
Sjoerdieke Nicolson-Feenstra (docent theorie & geschiedenis)

ARCHITECTUUR- & STEDENBOUW- GESCHIEDENIS

Categorie
GRONDSLAG & DISCOURS

Docent
ERNIE MELLEERS

Kennis en begrip van de historische en theoretische achtergronden van de disciplines is onmisbaar voor de architectonische en stedenbouwkundige praktijk. De collegereeks creëert een referentiekader als uitbreiding van de kennis die is verworven tijdens de vooropleiding of op het werk in een professionele omgeving. De relatie met het heden is het uitgangspunt bij het onderzoeken van de historische ontwikkeling en evolutie van architectuur en stedenbouw – chronologisch en theoretisch.

Deze inleiding tot de Geschiedenis van de Architectuur en Stedenbouw bestaat uit tien lezingen en vier werkcolleges. De lezingen bieden inzicht in de geschiedenis en theorie van stedenbouw en architectuur (westers en daarbuiten) en haar context aan de hand van een thematisch, cultuur-historisch raamwerk. Deze aanpak wordt vervolgens ook methodisch voortgezet in het werkcollege deel waarin collectief een historische tijdlijn (cultuur, architectuur en stedenbouw), ofwel chronogram, wordt geconstrueerd [opgezet] die resulteert in een bruikbare inventarisatie van het gezamenlijke referentiekader van de Rotterdamse Academie van Bouwkunst.

Praktisch
College Semester 1
Donderdagen 19.00 – 22.00
Bijeenkomsten: 14
Studiebelasting: 4 ECTS
Deelnemers: 30
Datum afronding: deadline 5 februari

INTERNATIONALE PRAKTIJKEN

Categorie
DISCIPLINES & CONTEXT

Docent
ROBIN-JAY KING
HENK-JAN IMHOFF

Praktisch
College Semester 1
Donderdagen 19.00 – 22.00
Bijeenkomsten: 14
Studiebelasting: 4 ECTS
Deelnemers: 20

Let op: deelname aan deze reks
is ook een intentie om mee te
gaan op de excursie.

In een steeds meer globaliserende wereld waarin plekken hun unieke kwaliteiten verliezen, onderzoeken we in deze reeks hoe factoren zoals cultuur, politiek en geschiedenis een locatie haar unieke karakter heeft gegeven. Studenten kiezen gezamenlijk een bestemming en verdiepen zich in de ontwikkeling van deze plek. De reeks heeft als doel om je als ontwerper open te stellen voor de onbekende cultuur van een plek en de academische excursie te organiseren in mei 2026, waarbij onderzoek en praktijk samenkomen.

Gedurende veertien weken werken studenten aan een excursievoorstel met focus op architectonische en stedenbouwkundige thema's. In groepsverband worden mogelijke bestemmingen verkend; daarna volgt individueel onderzoek naar een ruimtelijk fenomeen aan de hand van een zelfgekozen thema. Denk hierbij aan onderwerpen als lokale architectuur, culturele invloeden, geschiedenis of stedelijke groei.

In het laatste deel van de reeks worden alle bevindingen gebundeld tot een concreet excursieplan. De serie biedt zo niet alleen verdieping in een zelfgekozen fascinatie, maar ook de kans om die kennis ter plaatse te toetsen en te delen met anderen via een excursiegids en presentatie.

ARCHITECTUUR- GESCHIEDENIS

Categorie
GRONDSLAG & DISCOURS

Docent
LARA VOERMAN
ANDREA PRINS

Abstract Architectuurgeschiedenis is, net als een ontwerp, een bouwwerk van feiten, verhalen en thema's. Maar hoe bouw je zo'n structuur op? En hoe kun je de verhalen en principes uit de geschiedenis van een plek inzetten in je eigen ontwerppraktijk?

In deze collegereeks onderzoeken we die vragen aan de hand van de stadsvernieuwing in Rotterdam – een periode van ongeveer twintig jaar (1970–1990) waarin zo'n kwart miljoen oude en nieuwe Rotterdammers niet alleen betere en ruimere woningen kregen, maar ook bomen in de straten, buurtparken, speelplaatsen en andere sociale voorzieningen.

Architectuurgeschiedenis wordt in deze reeks ingezet als kritische spiegel voor actuele ontwerpvaardigheden uit je eigen praktijk. Heden en verleden zijn tenslotte onlosmakelijk met elkaar verbonden. Soms blijken zogenaamd nieuwe ideeën al eerder te zijn toegepast. Andere vanzelfsprekendheden blijken bij nader inzien helemaal niet zo universeel. Door met een historisch perspectief te kijken, ontstaan onverwachte invalshoeken voor de ontwerp vragen waar je nu zelf aan werkt – in je studie en praktijk.

Praktisch
College Kwartaal 1
Donderdagen 19.00 – 22.00
Bijeenkomsten: 7
Studiebelasting: 2 ECTS
Deelnemers: 20

HISTORY OF URBAN DESIGN

Category
GRONDSLAG & DISCOURS

Tutor
MATTEO BASSO

This lecture series approaches the history of urban design departing from the current events: following the contemporary urban design discourse history is put forward and made 'productive'. Doing so, the critical and reflective attitude of urban designers in training is made pivotal; after all, they must be able to position themselves in the contemporary discourse from a historical point of view. At the same time, the interdisciplinary path is left behind and the series' focus is on the topicality and history of architecture and urban design.

In this course, contemporary issues in urban design are reconsidered through an investigation into what makes up urban design knowledge. The course sets out to examine several historically relevant positions and concepts of the 19th and 20th centuries and will delve into relevant theories of the current century to grasp how Nature has been part of the discourse on urbanity, urban design, and architecture.

Practical
College Kwartaal 1
Thursdays 19.00 – 22.00
Sessions: 7
Study load: 2 ECTS
Participants: 20

FUNDAMENTALS#5 – TEKENING & NARRATIEF

Categorie
PRAKTIJK IN CONTEXT

Docent
JEROEN VISSCHERS
ANNIEK PIERIK

In dit werkcollege leer je hoe je ruimtelijke sferen en ervaringen kunt verbeelden en analyseren, niet alleen via technische tekeningen, maar juist door inspiratie te halen uit boeken, films en andere media. Je vertaalt die indrukken naar jouw eigen beeldtaal, waarbij je experimenteert met verschillende technieken en media. Zo onderzoek je hoe je de atmosfeer van een ruimte op anderen kunt overbrengen. Je ontwikkelt hiermee niet alleen je creativiteit, maar ook je empathisch vermogen: je leert je inleven in de mensen die een ruimte gebruiken – wat voelen ze, wat ervaren ze, wat hebben ze nodig? Door verder te kijken dan functie en techniek, leer je ontwerpen met aandacht voor zintuiglijke beleving, inclusie en maatschappelijke betrokkenheid.

Praktisch
College Kwartaal 1
Donderdagen 19.00 – 22.00
Bijeenkomsten: 7
Studiebelasting: 2 ECTS
Deelnemers: 20

LANDSCHAPSARCHITECTUUR VOOR STEDENBOUWERS EN ARCHITECTEN

Categorie
PRAKTIJK IN CONTEXT

Docent
COR GELUK
MET GASTDOCENTEN

Deze spoedcursus landschapsarchitectuur is opgebouwd rond een aantal thema's die specifiek vanuit dit vakgebied worden ingebracht. De stedenbouwkundige en de architect is gewend een opgave vorm te geven vanuit een te realiseren gebouwd programma. De landschapsarchitectuur is juist de contramal. Door inzicht te geven wat deze contramal voor een betekenis heeft voor het ontwerp op zowel een hoger schaalniveau (onze verschillende landschapstypen), op het midden schaalniveau (openbare ruimtes als park, plein en straat) als op specifieke landschappelijke programma's (water en ecologie) wordt het vakgebied blootgelegd. Daarnaast wordt stilgestaan bij de 4e dimensie, waarbij de factor tijd wordt gezien als ontwerpinstrument. Het college is alternerend van opzet met theorie en praktijk.

Praktisch
College Kwartaal 1
Donderdagen 19.00 – 22.00
Bijeenkomsten: 7
Studiebelasting: 2 ECTS
Deelnemers: 20

ARCHITECTURAL THEORY

Category
GRONDSLAG & DISCOURS

Tutor
JEROEN VISSCHERS

In this in-depth seminar, we explore **Radical Games: Popping the Bubble of 1960s' Architecture** by Lara Schrijver through close reading. We'll examine how the ideals and experiments of the 1960s continue to influence contemporary architectural discourse. What remains of radical thinking once it becomes part of the mainstream?

This seminar builds on the first-year lecture series **History of Architecture and Urbanism** and offers space for critical reflection, discussion, and interpretation. Through careful analysis, you'll strengthen your ability to connect architectural theory to current design practices—sharpening your understanding of your own role as a designer within a broader cultural and societal context.

Practical
College Kwartaal 2
Donderdagen 19.00 – 22.00
Bijeenkomsten: 7
Studiebelasting: 2 ECTS
Deelnemers: 20

SURVEYING ~ INVENTING (FORMULATING A PROJECT)

Category
POSITIE

Tutor
BEN WEIR

This course employs the technique or practice of surveying as the basis for the architectural project. It does not merely see surveying as the dry recording of data, but as a creative act that aims to grant students a particular way of looking. We will develop a method that can be employed at a multitude of scales and contexts throughout their future careers. The course centres around the production of a single piece of work, a survey, with a free choice of medium. Assessments will be on the basis of reflection and positioning: how do the student's own particular value systems become expressed in a meaningful way?

Why? This course aims to plug a gap between research and design, by pursuing methodologies closer to that of artistic research. To encourage students to look deep into their own personal interests, motivations, politics, curiosities; to grant them the knowledge that these things are valuable, relevant. In this sense the course will allow them to tackle future (unknowable) situations with integrity.

Practical
College kwartaal 4
Thursdays 19.00 – 22.00
Meetings: 7
Study load: 2 ECTS
Participants: 20

KRITIEK

Categorie
POSITIE

Docent
TEUN VAN DEN ENDE

Teun van den Ende geeft het werkcollege Kritiek aan de hand van teksten uit Alexandra Lange's boek 'Writing About Architecture'. De teksten geven inzicht in de keuzes van spraakmakende Amerikaanse architectuurcritici. Lange laat zien hoe ze hun betoog opbouwen, hoe ze hun punt maken en hoe ze de lezer aanspreken. In het werkcollege leer je deze elementen zelf toe te passen: je oefent met je mede-studenten met het schrijven van een artikel over een Rotterdamse plek, of gebouw.

Praktisch
College Kwartaal 2
Donderdagen 19.00 – 22.00
Bijeenkomsten: 7
Studiebelasting: 2 ECTS
Deelnemers: 20

De reeks wordt 2x per jaar in een variatie aangeboden.

FUNDAMENTALS#4 – HET MECHANISCH OOG: ONDERZOEK DOOR DE CAMERA

Categorie
PRAKTIJK IN CONTEXT

Docent
MICK VISSER

Hoeveel foto's heb jij het afgelopen jaar gemaakt? Kijk je deze beelden nog wel eens terug, en heb je dan ook echt goed gekeken?

Fotografie is alomtegenwoordig. We denken de wereld en haar bewoners te kennen via foto's, vaak zonder zelf op een plek te zijn geweest. Ook in ons vakgebied is het medium niet meer weg te denken.

Je kunt over fotografie vertellen, maar het medium geeft zijn geheimen pas echt prijs door het gewoon te doen! In deze studio ontdek je hoe je jouw fotografie betekenis kunt geven. Je gaat je fotografische blik (her)ontdekken en je leert hoe je hem gericht kunt toepassen. Je krijgt een actuele opgave in Rotterdam aangereikt, en je maakt hier een aantal fotoreeksen. Deze opbrengst ga je vervolgens cureren, je gaat doelbewust keuzes maken. Als afronding van de reeks werk je aan een gezamenlijke fototentoonstelling waarbij je elkaars werk leert bevragen en waarderen. Dat is van belang, je bent samen verantwoordelijk voor het eindresultaat waar je zonder meer trots op zult zijn!

Praktisch
College Kwartaal 2
Donderdagen 19.00 – 22.00
Bijeenkomsten: 7
Studiebelasting: 2 ECTS
Deelnemers: 20

RUIMTELIJKE ORDENING - EEN VERANDERD SPEELVELD

Categorie
PRAKTIJK IN CONTEXT

Docent
FRANK VAN DEN BEUKEN

Deze collegereeks verkent hoe de vakgebieden architectuur/stedenbouw en planologie/ruimtelijke ordening zich tot elkaar verhouden in de hedendaagse context. Daarbij zal ingegaan worden op de veranderende ruimtelijke ordeningspraktijk door maatschappelijke ontwikkelingen en door de invoering van de Omgevingswet. De collegereeks geeft inzicht in deze praktijk en wat je daar als stedenbouwkundige of architect van moet begrijpen. Aan het einde van de reeks vragen we aan jou om je eigen positie als ontwerper in dit veranderende speelveld te bepalen.

Nederland heeft een rijke traditie van ruimtelijke planning en stadmaken en kent daarmee een complexe ruimtelijke ordeningspraktijk die anders is dan in andere landen. Tegelijkertijd hebben steden en regio's in Nederland met vergelijkbare ontwikkelingen en transities als andere steden en regio's in de wereld. Denk aan energietransitie, demografische ontwikkelingen, migratie, trek naar de stad, gentrificatie, sociaaleconomische segregatie, mobiliteitstransitie, economisch clustering en het ontstaan van innovatiemilieus, voedseltransitie, de transitie naar een circulaire grondstofstromen en democratische vernieuwing. Door deze ontwikkelingen verandert de ruimtelijke ordeningspraktijk. En er ontstaan nieuwe inzichten, mede op basis van planologisch en interdisciplinair stedelijk onderzoek.

Praktisch
College Kwartaal 2
Donderdagen 19.00 – 22.00
Bijeenkomsten: 7
Studiebelasting: 2 ECTS
Deelnemers: 20

THE OTHER ARCHITECTS: UITBREIDING VAN HET ARCHITECTONISCHE REPERTOIRE

Category
PRAKTIJK IN CONTEXT

Tutor
CATHERINE KOEKOEK

Practical
College Kwartaal 2
Thursdays 19.00 – 22.00
Sessions: 7
Study load: 2 ECTS
Participants: 16

In de hedendaagse praktijk lijkt de mogelijkheid van een 'andere architectuur' vaak ver weg. De urgentie voor het veranderen van de bouwcultuur – zodat die bijdraagt aan sociaal en ecologisch herstel in plaats van verdere extractie – wordt breed gevoeld. Toch lopen mensen en praktijken die het proberen anders te doen aan tegen economische, culturele en institutionele obstakels: van tendercultuur en honoraria tot rekenmodellen en ideeën over wie en wat behoort tot de architectuur.

In deze collegereeks gaan we op zoek naar andere architecten: architectuurpraktijken die vertrekken vanuit onderzoek of ontmoeting, die op blote voeten experimenteren met materialen, die mensen organiseren of actievoeren. We duiken in historische voorbeelden en gaan in gesprek met hedendaagse 'andere architecten'. Een andere manier van werken vraagt ook om andere vaardigheden en tools. Dit vak is er dus niet alleen op gericht om kennis te maken met alternatieve architectuurpraktijken en -methodes, en jezelf daar kritisch toe te verhouden, maar ook om zelf aan de slag te gaan met nieuwe vaardigheden, zoals veldwerk en observatie, luisteroefeningen en bijeenkomsten faciliteren.

Rotterdamse Academie van Bouwkunst

S1